

بررسی عوامل مؤثر بر عدم دستکاری سود توسط مدیریت

دکتر عبدالکریم مقدم^۱

دانشیار گروه حسابداری دانشگاه پیام نور

احسان قدردان^۲

مربی گروه حسابداری دانشگاه پیام نور

(تاریخ دریافت: ۱۰ بهمن ۱۳۹۶؛ تاریخ پذیرش: ۱۱ اردیبهشت ۱۳۹۷)
هدف از این پژوهش، بررسی تأثیر عوامل ساختار مالکیت و برخی از سازوکارهای حاکمیت شرکتی بر دستکاری سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. برای آزمون فرضیه‌های تحقیق از تحلیل رگرسیون و آزمون همبستگی استفاده شده است. جهت انجام این پژوهش از ۷۴ شرکت پذیرفته شده در بورس برای دوره هشت ساله از سال ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۴ به دو صورت مقطعی و تجمعی استفاده شده است. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد زمانی که درصد مالکیت سرمایه‌گذاران نهادی در شرکت‌ها بیش از ۴۵٪ باشد دستکاری سود توسط مدیریت کاهش می‌یابد. علاوه بر این یافته‌های پژوهش حاکی از این است که، بین کیفیت حسابرسی و دستکاری سود رابطه منفی و معناداری برقرار است. همچنین، یافته‌ها در این پژوهش نشان می‌دهد که بین وجود مدیران غیرموظف در ترکیب هیئت‌مدیره و وجود حسابرسان داخلی و دستکاری سود توسط مدیریت رابطه‌ی معناداری وجود ندارد.

واژه‌های کلیدی: دستکاری سود، حاکمیت شرکتی، ساختار مالکیت.

^۱ a_moghad@pnu.ac.ir

^۲ e.gh.pnu@gmail.com

مقدمه

انجام سرمایه گذاری یکی از نیازهای اولیه جهت عبور از یک اقتصاد توسعه نیافته به سمت یک اقتصاد توسعه یافته است. بدون شک، برای هدایت سرمایه های افراد علاقه مند به سرمایه گذاری، نیازمند جلب اعتماد آنان هستیم. برای این منظور، سرمایه گذاران خواهان اطلاعاتی هستند که به آن ها در جهت انجام یک سرمایه گذاری موفق یاری رساند [۸]. تحلیلگران اوراق بهادار، مدیران شرکت ها و سرمایه گذاران بیشترین توجه خود را به رقم سود خالص معطوف می دارند. تاکید بیش از حد بر سود، بیانگر آن است که بازار به آخرین قلم اطلاعاتی صورت سود و زیان توجه زیادی دارد و سایر شاخص های عملکرد را نادیده می گیرد [۳۴]. از طرفی، اطلاعاتی که بر مبنای حسابداری تعهدی و مطابق با استاندارد های حسابداری تهیه و گزارش می شوند باید دارای ارتباط ارزشی قابل ملاحظه ای باشند؛ اما گاهی این تفسیر از هدف صورت های مالی مبتنی بر استاندارد های حسابداری، نادرست است. شرکت ها محرک های بسیاری برای بهره برداری از این حقیقت که اصول و استانداردهای حسابداری برای همیشه ثابت و دقیق نیستند، دارند. بر این اساس، آن ها تحریک می شوند تا به نوعی سود خود را مدیریت و دستکاری کنند [۲۸]. پس از رسوایی های مالی رخ داده در شرکت های عظیم همچون انرون، وردکام و ...، و با وجود مشکلات نمایندگی از قبیل نبود تقارن اطلاعاتی و خطر اخلاقی، به منظور دستیابی به سود و گزارشگری مالی با کیفیت از سوی مدیران جهت اتخاذ تصمیمات بهینه برای سهامداران و مراجع قانون گذار، لزوم وجود و استقرار ساز و کار های اجرایی مناسب همچون نظام حاکمیت شرکتی بیش از پیش احساس شده است. کیل و نیکلسون معتقدند حاکمیت شرکتی ظرفیت مدیران برای مدیریت سود را کاهش می دهد و توانایی بهبود قابلیت اتکای سود های حسابداری را دارد، بنابراین قابلیت اطلاع رسانی مفید سود های حسابداری را بهبود می بخشد [۲۴].

با توجه به مطالب بیان شده، پژوهش حاضر در راستا و تکمیل پژوهش های اندک انجام شده در ایران در زمینه عوامل موثر بر مدیریت سود تعهدی، سعی بر این دارد که رابطه ساختار مالکیت و حاکمیت شرکتی با دستکاری سود را مورد بررسی قرار دهد. به منظور بسط بهتر رابطه مذکور، ابتدا به صورت مجزا و تلفیقی، متغیرهای مستقل پژوهش با دستکاری سود در حالت های مقطعی و تجمعی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و سپس جهت واکاوی دقیق تر، تأثیر متغیرهای مستقل موثر شناسایی شده، بر دستکاری سود را مورد بررسی قرار می دهد.

بیان مسئله

امروزه مدیریت سود یکی از موضوعات بحث انگیز و جذاب در پژوهش های حسابداری و مالی به شمار می رود. به دلیل این که سرمایه گذاران به عنوان یکی از فاکتورهای مهم به رقم سود توجه خاصی دارند؛ این پژوهش ها از جنبه رفتاری، اهمیت خاص خود را دارد. به علت قابلیت انعطاف پذیری ذاتی که در برخی از استانداردهای حسابداری وجود دارد و تفسیر و بکارگیری این رویه ها، در بسیاری از موارد تابع قضاوت و اعمال نظر مدیران است؛ این فرصت برای آنها فراهم شده تا با استفاده از تکنیک های متنوع از جمله اقلام تعهدی حسابداری، سود گزارش شده را مدیریت نمایند. دیجورج و همکاران، مدیریت سود را

به عنوان نوعی دستکاری مصنوعی سود توسط مدیریت جهت حصول به سطح مورد انتظار سود برای بعضی تصمیمات خاص تعریف می‌کند [۱۶]. سود حسابداری ممکن است عملکرد واقعی حسابداری شرکت را منعکس ننماید. از آن جایی که این رفتار مداخله‌گرایانه ممکن است بر کیفیت اطلاعات افشا شده و مفید بودن آن‌ها برای تصمیمات سرمایه‌گذاری اثر داشته باشد، احتمال دارد اعتماد سرمایه‌گذاران به فرایند گزارشگری مالی را تقلیل داده و گذشته از این ممکن است موجب تخصیص نادرست منابع کمیاب اقتصادی به سمت سرمایه‌گذاری‌ها با کارایی اندک گردد.

تفکیک مالکیت از مدیریت و تأسیس شرکت‌های بزرگ موجب تضاد منافع سهامداران و مدیران شده و سهامداران نگران دستکاری سود توسط مدیریت برای مقاصد و اهداف خود می‌باشند. ساز و کارهای حاکمیت شرکتی شامل مکانیزم‌های درون‌سازمانی و برون‌سازمانی یکی از ابزارهایی است که موجب می‌شود امکان دستکاری سود کاهش یافته و به شفافیت شرکتی کمک کند [۱]. تأثیر ساختار مالکیت بر تصمیمات مدیریت در قبال سود، از جمله مدیریت سود، از اهمیت بسزایی برخوردار است. بر اساس مطالعات صورت گرفته، تمرکز مالکیت، نظارت بر مدیریت را افزایش می‌دهد [۳۰]. لذا می‌توان گفت تمرکز مالکیت، ظرفیت مدیریت برای تغییر سودهای حسابداری را کاهش می‌دهد. سهامداران نهادی به عنوان بخشی از ساختار مالکیت شرکت، به ارزش بلندمدت شرکت توجه زیادی داشته و عمدتاً از توانایی و قدرت کنترل شرکت نیز برخوردار هستند [۲۳] [۲۷]. سهامداران نهادی تمایل زیادی به صرف منابعی برای نظارت و تأثیرگذاری در حوزه مدیریتی داشته و سعی می‌کنند موانعی را برای مدیریت ایجاد نمایند تا از دستکاری سود با استفاده از اقلام تعهدی که موجب افزایش عدم اطمینان اطلاعات مربوط به سود و کاهش کیفیت اقلام تعهدی و سود می‌شود، اجتناب ورزند [۲۰]. گارسیا-مکا و سانچز، نیز معتقدند سرمایه‌گذاران نهادی بزرگ، از فرصت، منابع و توانایی در نظارت، نظم دهی و اثر بخشی بر مدیران برخوردارند. در واقع، افزایش نظارت از سوی مالکیت نهادی با سطح پایین اقلام تعهدی اختیاری در ارتباط است [۲۲]. یکی دیگر از مهمترین سازوکارهای خارجی حاکمیت شرکتی، توجه به حسابرس و حسابرسی به عنوان یک ناظر در راستای حفظ منافع سهامداران است. اهمیت توجه به حسابرسی تا آنجاست که این موضوع در بسیاری از قوانین حاکمیت شرکتی از جمله قانون ساربینز آکسلی و گزارش کدبری مورد توجه قرار گرفته و رهنمودهایی برای نظارت بیشتر آن‌ها معرفی گردیده است [۳۱]. خدمات حسابرسی و کیفیت حسابرسی نقش مهمی در کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و کاهش مشکلات نمایندگی بین مدیران، سهامداران و اعتبار دهندگان دارند [۳۶]. اولین بار دی آنجلو، کیفیت حسابرسی را سنجش و ارزیابی بازار از توانایی حسابرس در کشف تحریفات با اهمیت و گزارش تحریفات کشف شده دانست [۱۴]. دیویدسون و نئو نیز کیفیت حسابرسی را به توانایی حسابرس در کشف و رفع تحریفات مهم و دستکاری در سود خالص گزارش شده مرتبط دانستند [۱۳]. دی آنجلو، چن و همکاران، موسسات حسابرسی عضو ۴ سازمان حسابرسی بزرگ را به عنوان موسسات حسابرسی بزرگ و دارای اعتبار و شهرت در نظر گرفته و حسابرسی انجام شده به وسیله آن‌ها را به عنوان حسابرسی با کیفیت مطرح نموده‌اند و آن را به عنوان معیار و شاخص کیفیت حسابرسی در پژوهش‌های خود ارائه کرده‌اند [۷]. همچنین، هیئت مدیره شرکت‌ها

یکی از سازو کارهای درون سازمانی است که نقش مرکزی را در راهبری شرکت ایفا می نماید، بنابراین هیئت مدیره شرکت ها متضمن مهار دستکاری فرصت طلبانه سود می باشد [۲۶]. پژوهش های انجام شده درباره حاکمیت شرکتی همواره بیان می کنند که مدیران غیرموظف هیئت مدیره بهتر از مدیران موظف می توانند مدیر عامل را کنترل کنند [۱۹]. در حقیقت مدیران غیرموظف به دلیل فرصت های بیشتر و داشتن انگیزه برای کنترل، نظارت موثرتری را اعمال می کنند [۱۰]. به همین دلیل، احتمال گزارشگری متقلبانه با حضور اعضای غیرموظف کاهش خواهد یافت [۱۱]. کلین شواهدی را در رابطه با استقلال اعضای هیئت مدیره و دستکاری سود فراهم آورد که نشان داد شرکت هایی که دارای اعضای هیئت مدیره مستقل از مدیران اجرایی بودند، اقلام تعهدی غیرعادی کمتری گزارش نموده اند [۲۵]. از طرفی، حسابرسی داخلی شرکت نیز به عنوان یکی دیگر از سازو کارهای درونی در فرآیند حاکمیت شرکتی نقش موثری دارد. تعامل و روابط حرفه ای حسابرسان داخلی به عنوان یکی از قسمت های مهم سازمان با دیگر مدیران، عامل مهمی برای دستیابی به هدف های حسابرسی داخلی و در مرحله بعد، بهره مند شدن سازمان از آن است. همان طور که در قانون ساربینز-آکسلی مشخص شده است، راهبری موثر از داخل شرکت و نه از خارج شروع می شود. حسابرس داخلی، مهمترین شریک در راهبری موثر شرکت و بهبود کیفیت گزارشگری مالی است؛ چون زمان کافی برای بررسی جزئیات هر گزارشگری مالی را دارد. رضایی، معتقد است، حسابرسان داخلی در محیط تجاری امروز، دامنه وسیعی از اطلاعات مربوط به فعالیت های مالی و عملیاتی سازمان را برای مدیریت تهیه می کنند که اثربخشی، کارایی و صرفه اقتصادی فعالیت ها و عملکرد مدیریت را بهبود می بخشد [۳۳]. پروینت و همکاران، بیان می دارند که وجود حسابرس داخلی می تواند بر عملکرد مدیریت نظارت موثری داشته، و از دستکاری سود جلوگیری کند [۳۲].

پیشینه پژوهش

پژوهش های خارجی

توپساموت و جیکنکیت، نشان دادند که وجود کمیته حسابرسی، تعداد جلسات آن ها و اندازه موسسه حسابرسی بر مدیریت سود موثر نیست [۳۵]. در حالی که داگلاس و همکاران، معتقدند شرکت هایی که تحت حسابرسی موسسه های بزرگ حسابرسی شده اند اقلام تعهدی کمتری نسبت به بقیه شرکت ها نشان می دهند و این به خاطر شناخته شده تر بودن و معتبر بودن نام تجاری آن است [۱۷]. یانگ و همکاران، به بررسی تأثیر ساختار هیئت مدیره و مالکیت نهادی بر روی مدیریت سود پرداختند. نتایج پژوهش با استفاده از مدل تعدیل شده جونز نشان داد که شرکت ها مدیریت سود رو به بالا انجام داده اند و رابطه معنی داری بین مدیریت سود با هیئت مدیره بیرونی و مالکیت نهادی وجود ندارد [۳۷]. گارسیا و همکاران، نیز در پژوهش خود از ۱۰۸ شرکت اسپانیایی حاضر در بورس اوراق بهادار مادرید بین سال های ۲۰۰۳-۲۰۰۶ به این نتیجه رسیدند که بین ویژگی کمیته حسابرسی و حسابرس داخلی و اقلام تعهدی رابطه منفی و معنادار وجود دارد [۲۱]. میکو و کامدین، به بررسی تأثیر کمیته حسابرسی و کیفیت حسابرسی بر پیشگیری مدیریت سود، قبل و بعد از قوانین حاکمیت شرکتی ۲۰۱۱، در نیجریه پرداختند. آن ها پی بردند کمیته حسابرسی و کیفیت حسابرسی در کاهش مدیریت سود کمک شایانی خواهد

کرد [۲۹]. بائو و لولین، با بررسی تأثیر مالکیت سرمایه گذاران نهادی بر مدیریت سود بین ۱۲۰۰ شرکت در ۲۴ بازار نوظهور دریافتند که، کنترل مالکیت توسط سرمایه گذاران نهادی باعث افزایش نظارت بر عملکرد مدیریت و کاهش مدیریت سود می شود [۹].

پژوهش های داخلی

نونهال نهر و همکاران، با بررسی تاثیر کیفیت حسابرس بر مدیریت سود در شرکت های تازه پذیرفته در بورس اوراق بهادار تهران دریافتند که بدون در نظر گرفتن متغیر های کنترلی، موسسات حسابرسی بزرگ تر و دوره تصدی طولانی تر حسابرس بر مدیریت سود تأثیر منفی دارند. ولی با در نظر گرفتن تأثیر متغیر های کنترلی، مشاهده شد بین موسسات حسابرسی بزرگ تر و مدیریت سود هیچ گونه رابطه معناداری وجود ندارد. ولی همچنان بین دوره تصدی طولانی تر حسابرس و مدیریت سود رابطه منفی بر قرار است [۸]. محمودزاده باغبانی و پور غفار دستجردی، با بررسی تأثیر ساختار هیئت مدیره و مدیریت سود در پژوهش خود دریافتند که بین استقلال هیئت مدیره و مدیریت سود هیچ گونه رابطه معناداری وجود ندارد [۶]. دهدار و مژده، با بررسی تأثیر کمیته حسابرسی و کیفیت حسابرسی بر جلوگیری از مدیریت سود دریافتند که، بین کمیته حسابرسی و حسابرسی داخلی با مدیریت سود رابطه معکوس و معناداری بر قرار است [۴]. حساس یگانه و همکاران، به بررسی رابطه کیفیت حسابرسی مستقل و کمیته حسابرسی با مدیریت سود و مدیریت جریان نقدی پرداختند. نتایج آن ها حاکی از آن بود شرکت هایی که توسط موسسات بزرگ حسابرسی شده اند تجدید ارائه اقلام نقدی تعهدی کمتری دارند اما شواهدی مبنی بر رابطه کیفیت حسابرسی و تجدید ارائه اقلام نقدی یافت نشد. همچنین، یافته ها حاکی از آن است که بین کمیته حسابرسی و مدیریت سود و مدیریت جریان نقدی رابطه معناداری وجود ندارد [۲].

فرضیه های پژوهش

- فرضیه ۱. بین سرمایه گذاران نهادی و دستکاری سود رابطه ی معناداری وجود دارد.
- فرضیه ۲. بین کیفیت حسابرسی و دستکاری سود رابطه ی معناداری وجود دارد.
- فرضیه ۳. بین استقلال هیئت مدیره و دستکاری سود رابطه ی معناداری وجود دارد.
- فرضیه ۴. بین وجود حسابرس داخلی و دستکاری سود رابطه ی معناداری وجود دارد.

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر با توجه به هدف، کاربردی و طرح آن از نوع شبه تجربی است و با توجه به روش پژوهش، براساس روش های توصیفی و همبستگی صورت گرفته است. تجزیه و تحلیل داده ها به صورت تحلیل تجمعی داده ها در قالب داده های تجمعی و نیز به صورت تحلیل مقطعی داده ها یا بررسی سال به سال صورت گرفته است. برای آزمون فرضیه ها، از مدل رگرسیون خطی تک متغیره و چند متغیره استفاده شده است. جامعه آماری، کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد؛ و تعداد ۷۴ شرکت برای مدت ۸ سال، معادل ۵۹۲ سال- شرکت به روش نمونه گیری حذفی سیستماتیک بر اساس محدودیت های زیر از جامعه آماری انتخاب گردیده است:

۱. به منظور همگن شدن نمونه آماری در سال‌های مورد بررسی قبل از سال ۱۳۸۷ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده و تا پایان سال ۱۳۹۴ در بورس فعال باشند؛ ۲. به لحاظ افزایش قابلیت مقایسه دوره‌ی مالی آن‌ها منتهی به ۲۹ اسفند باشند؛ ۳. طی سال‌های مالی مورد نظر تغییر فعالیت یا تغییر سال مالی نداشته باشند؛ ۴. وقفه معاملاتی بیشتر از ۳ ماه برای سهام شرکت وجود نداشته باشند؛ ۵. به استثنای بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری از جمله، شرکت‌های سرمایه‌گذاری، واسطه‌گری مالی، شرکت‌های هلدینگ و لیزینگ‌ها که دارای ساختار مالی و اصول راهبری متفاوتی از سایر شرکت‌ها هستند، می‌باشند. روش مورد استفاده جمع‌آوری داده‌ها، روش اسناد کاوی و کتابخانه‌ای است و داده‌ها از طریق صورت‌های مالی اساسی، یادداشت‌های همراه صورت‌های مالی، گزارش سالانه فعالیت‌های هیات‌مدیره به مجامع صاحبان سهام، خلاصه تصمیمات مجمع عمومی عادی که توسط سازمان بورس منتشر می‌شود به دست آمده است. برای انجام محاسبات لازم و جهت تجزیه و تحلیل نهایی، از اکسل و نرم افزار SPSS استفاده شده است.

متغیرهای پژوهش و تعاریف عملیاتی آن‌ها

متغیر وابسته

متغیر وابسته در این پژوهش، ارقام تعهدی اختیاری (DA) است که به عنوان جایگزین مناسبی برای دستکاری سود (مدیریت سود) می‌باشد. که برای تجزیه کل ارقام تعهدی به اجزاء اختیاری و غیراختیاری در آزمون فرضیات از مدل تعدیل شده‌ی جونز استفاده می‌شود که به شرح زیر محاسبه می‌شود [۱۵]:

فرمول (۱)

$$\frac{TA_{i,t}}{A_{i,t-1}} = \alpha_0 \frac{1}{A_{i,t-1}} + \alpha_1 \frac{\Delta REV_{i,t}}{A_{i,t-1}} + \alpha_2 \frac{PPE_{i,t}}{A_{i,t-1}} + \epsilon_{i,t}$$

که در آن؛ $TA_{i,t}$: جمع ارقام تعهدی شرکت i در سال t است و این رقم از کسر کردن جریانهای نقدی عملیاتی از سود قبل از ارقام غیرمترقبه به دست می‌آید؛ $A_{i,t-1}$: کل ارزش دفتری دارایی‌های شرکت i در سال $t-1$ ؛ $\Delta REV_{i,t}$: تغییر در درآمد اندازه‌گیری شده با تغییر در فروش آن در سال t نسبت به سال $t-1$ ؛ $PPE_{i,t}$: ارزش ناخالص اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات؛ $\epsilon_{i,t}$: خطای مدل شرکت i در سال t . ضرایب بدست آمده از فرمول (۱) را در فرمول (۲) به کار برده تا ارقام تعهدی غیراختیاری به شرح زیر برآورد می‌گردد:

فرمول (۲)

$$NDA_{i,t} = \alpha_0 \frac{1}{A_{i,t-1}} + \alpha_1 \frac{(\Delta REV_{i,t} - \Delta REC_{i,t})}{A_{i,t-1}} + \alpha_2 \frac{PPE_{i,t}}{A_{i,t-1}}$$

که در آن؛ NDA : ارقام تعهدی غیر اختیاری شرکت i در سال t ؛ ΔREV : تغییر در درآمد فروش شرکت i بین سال t و $t-1$ ؛ ΔREC : تغییر در حساب‌های دریافتی شرکت i بین سال t و $t-1$ ؛ PPE : ناخالص اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات شرکت i در سال t . و در نهایت ارقام تعهدی اختیاری (DA) پس از تعیین NDA به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$DA_{i,t} = \frac{TA_{i,t}}{A_{i,t-1}} - NDA_{i,t}$$

متغیرهای مستقل

کیفیت حسابرسی (AUDIT): اندازه‌ی موسسه حسابرسی برای تعیین کیفیت حسابرسی مورد استفاده قرار می‌گیرد [۱۴]. در این پژوهش سازمان حسابرسی را موسسه بزرگ در نظر گرفته شد، بدین صورت که اگر شرکت تحت حسابرسی سازمان حسابرسی باشد، کیفیت حسابرسی بالا است و مقدار یک و اگر شرکت تحت حسابرسی سایر موسسات حسابرسی باشد، کیفیت حسابرسی پایین است و مقدار صفر در نظر گرفته می‌شود [۳]؛ **حسابرس داخلی (INTAUDIT):** اگر شرکت دارای حسابرس داخلی باشد مقدار متغیر یک، و اگر شرکت حسابرس داخلی نداشته باشد مقدار متغیر صفر در نظر گرفته می‌شود [۵]؛ **اعضای غیرموظف هیئت‌مدیره (BOD):** از تقسیم تعداد اعضای غیرموظف هیئت‌مدیره بر تعداد کل اعضای هیئت‌مدیره حاصل بدست می‌آید [۶]؛ **مالکیت سرمایه‌گذاران نهادی (INST):** برابر است با مجموع سهام در دست مالکان نهادی. در این پژوهش مجموع سهام شرکت‌ها که متعلق به بانک‌ها، بیمه‌ها، نهادهای مالی، شرکت‌های هلدینگ، سازمان‌ها، نهادها و شرکت‌های دولتی می‌باشند، تعریف شده است [۹].

آزمون فرضیه‌ها و تجزیه و تحلیل یافته‌ها

نتایج آزمون فرضیه اول

نتایج حاصل از آزمون فرضیه اول با توجه به داده‌های مقطعی و همچنین داده‌های تجمعی، در جدول (۱) آمده است. همانطور که ملاحظه می‌شود در تمامی سال‌های مورد نظر با توجه به سطح معناداری به صورت مقطعی فرضیه مزبور معنادار نمی‌باشد. در حالت تجمعی نیز با توجه به سطح معناداری (۰/۲۲۲) که مقدار آن بزرگتر از ۰/۰۵ می‌باشد ملاحظه می‌شود که در سطح اطمینان ۹۵٪ آزمون مورد تأیید قرار نمی‌گیرد. بنابراین می‌توان گفت بین مالکیت سرمایه‌گذاری نهادی و دستکاری سود رابطه معناداری وجود ندارد. اما هنگامی که مالکیت سرمایه‌گذاری نهادی بیشتر از ۴۵٪ باشد، با توجه به سطح معناداری بدست آمده (۰/۰۹۶) که مقدار آن کمتر از ۰/۱ می‌باشد ملاحظه می‌شود که در سطح معناداری ۰/۱ آزمون مورد تأیید قرار می‌گیرد. بنابراین می‌توان گفت برای مقادیر $INST \geq 45\%$ بین مالکیت سرمایه‌گذاری نهادی و دستکاری سود در سطح اطمینان ۹۰٪، رابطه معنی‌دار منفی وجود دارد. یعنی با افزایش مالکیت سرمایه‌گذاران به بیش از ۴۵ درصد، دستکاری سود کاهش می‌یابد.

جدول (۱). نتایج آزمون فرضیه اول با استفاده از داده‌های مقطعی و تجمعی

سال	β_0	β_1	آماره t	آماره F	سطح معناداری	ضریب همبستگی	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره دوربین واتسون
۱۳۸۷	۲۰۴۰۸۳/۶۶	-۵۱۱۰۹/۰۴	-۰/۴۳۷	۰/۱۹۱	۰/۶۶۳	-۰/۰۵۳	-۰/۰۱۲	۲/۱۳۲
۱۳۸۸	۲۹۴۴۸۶/۴۲	-۴۳۷۳۵/۳۸	-۰/۱۶۵	۰/۰۲۷	۰/۸۷۰	-۰/۰۲۰	-۰/۰۱۴	۲/۰۴۱
۱۳۸۹	۱۸۷۲۴۰/۷۰	۹۸۱۲۸/۳۸	۰/۴۱۹	۰/۱۷۵	۰/۶۷۷	۰/۰۴۹	-۰/۰۱۱	۱/۴۰۰
۱۳۹۰	۱۵۹۲۵۰/۸۳	۴۶۵۴۹/۹۶	۰/۴۳۴	۰/۱۸۹	۰/۶۶۵	۰/۰۵۱	-۰/۰۱۱	۱/۲۱۲
۱۳۹۱	۱۷۴۷۲۲/۳۹	۱۱۰۷۰۰/۸۰	۰/۵۰۴	۰/۲۵۴	۰/۶۱۶	۰/۰۵۹	-۰/۰۱۰	۱/۷۴۱
۱۳۹۲	-۷۵۱۹۴/۰۳	۶۲۹۵۴۹/۶۱	۱/۲۶۵	۱/۶۰۰	۰/۲۱۰	۰/۱۴۷	۰/۰۰۸	۲/۰۱۷
۱۳۹۳	۱۲۱۰۴۶/۳۹	۱۹۹۱۳۷/۹۳	۰/۸۵۴	۰/۷۲۹	۰/۳۹۶	۰/۱۰۰	-۰/۰۰۴	۲/۱۳۸
۱۳۹۴	۳۱۷۲۳۷/۲۷	-۵۷۵۳۰/۳۹	-۰/۱۵۵	۰/۰۲۴	۰/۸۷۷	-۰/۰۱۸	-۰/۰۱۴	۱/۸۵۹
تجمعی	۱۶۴۵۳۵/۳۳	۱۲۱۴۶۸/۵۵	۱/۲۲۲	۱/۴۹۳	۰/۲۲۲	۰/۰۵۰	۰/۰۰۱	۱/۸۸۴
$\geq 45\%$ INST	۶۱۳۸۴۸/۸۵	-۴۲۶۴۴۲/۴۶	-۱/۶۶۷	۲/۷۷۸	۰/۰۹۶*	-۰/۰۷۶	۰/۰۰۴	۱/۸۹۲

*آزمون در سطح ۱۰٪ معنادار می‌باشد.

نتایج آزمون فرضیه دوم

همانطور که در جدول (۲) ملاحظه می‌شود، با توجه به ضریب منفی کیفیت حسابرسی و همچنین سطح معناداری آزمون (۰/۰۰۰) که مقدار آن کمتر از ۰/۰۱ می‌باشد، ملاحظه می‌شود که در سطح معناداری ۰/۰۱، آزمون مورد تأیید قرار می‌گیرد. بنابراین می‌توان گفت بین کیفیت حسابرسی و دستکاری سود، در سطح اطمینان ۹۹ درصد، رابطه منفی و معنی‌دار وجود دارد. و این بدین معناست که موسسات حسابرسی که توانایی بیشتری در امر حسابرسی دارند می‌توانند اشتباهات شرکت‌های مورد حسابرسی را به نحو مطلوب‌تری کشف کنند. لذا شرکت‌های تحت حسابرسی موسسات معتبرتر تعدیلات سنواتی کمتری در سال بعد خواهند داشت و در نتیجه مدیران این گونه شرکت‌ها علاقه کمتری به دستکاری سود از خود نشان می‌دهند.

جدول (۲). نتایج آزمون فرضیه دوم با استفاده از داده‌های مقطعی و تجمعی

سال	β_0	β_1	آماره t	آماره F	سطح معناداری	ضریب همبستگی	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره دوربین واتسون
۱۳۸۷	۱۴۳۲۴۲/۳۹	۸۵۳۴۱/۶۷	۱/۴۹۹	۲/۲۴۷	۰/۱۳۸	۰/۱۷۴	۰/۰۱۷	۲/۲۸۳
۱۳۸۸	۱۴۴۸۷۹/۲۷	-۲۴۰۷۴۶/۱۳	-۱/۷۳۲	۳/۰۰۰	۰/۰۸۸*	-۰/۰۲۰	۰/۰۲۷	۲/۱۹۰

۶۷.

بررسی عوامل مؤثر بر عدم دستکاری سود توسط مدیریت...

۱۳۸۹	۱۶۸۴۲۰/۳۶	-۲۸۷۹۵۶/۳۴	-۲/۲۶۷	۵/۱۴۱	۰/۰۲۶**	-۰/۲۵۸	۰/۰۵۴	۱/۵۲۷
۱۳۹۰	۱۴۳۸۸۳/۲۵	-۱۶۱۲۴۶/۲۹	-۳/۰۲۵	۹/۱۵۴	۰/۰۰۳***	-۰/۳۳۶	۰/۱۰۰	۱/۲۶۸
۱۳۹۱	۱۴۱۴۴۳/۷۷	-۳۵۷۸۶۰/۶۱	-۳/۳۲۵	۱۱/۰۵۳	۰/۰۰۱***	-۰/۳۶۵	۰/۱۲۱	۱/۷۷۵
۱۳۹۲	۲۹۱۰۴۸/۶۳	۲۲۳۷۴۳/۱۳	-۰/۸۵۳	۰/۷۲۷	۰/۳۹۷	۰/۱۰۰	-۰/۰۰۴	۲/۰۳۲
۱۳۹۳	۲۰۱۰۵۲/۴۳	-۱۹۲۱۲۱/۴۹	-۱/۶۳۰	۲/۶۵۷	۰/۱۰۰*	-۰/۱۸۹	۰/۰۲۲	۲/۱۵۰
۱۳۹۴	۱۸۰۹۸۱/۴۳	-۳۰۶۹۶۱/۶۵	-۱/۶۹۷	۲/۸۷۹	۰/۰۹۴*	-۰/۱۹۶	۰/۰۲۵	۱/۹۵۵
تجمعی	۱۷۶۶۹۰/۲۹	-۲۳۲۶۱۴/۸۵	-۴/۵۴۸	۲۰/۶۸۶	۰/۰۰۰***	-۰/۱۸۴	۰/۰۳۲	۱/۹۶۰

***آزمون در سطح ۱۰٪ معنادار می باشد. **آزمون در سطح ۵٪ معنادار می باشد. ***آزمون در سطح ۱٪ معنادار می باشد.

نتایج آزمون فرضیه سوم

همانطور که در جدول (۳) مشاهده می شود در تمامی سال های مورد نظر، چه به صورت مقطعی و چه تجمعی، فرضیه مزبور معنادار نمی باشد. سطح معناداری محاسبه شده در تحلیل تجمعی داده ها ۰/۶۵۳ می باشد، که مقدار آن بزرگتر از ۰/۰۵ می باشد که در سطح معناداری ۰/۰۵ آزمون مورد تأیید قرار نمی گیرد. بنابراین می توان گفت بین استقلال هیئت مدیره و دستکاری سود در سطح اطمینان ۰/۹۵ رابطه معناداری وجود ندارد.

جدول (۳). نتایج آزمون فرضیه سوم با استفاده از داده های مقطعی و تجمعی

سال	β_0	β_1	آماره t	آماره F	سطح معناداری	ضریب همبستگی	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره دوربین واتسون
۱۳۸۷	۱۷۸۹۴۳/۸۸	-۱۴۲۰۰/۱۴	-۰/۰۹۳	۰/۰۰۹	۰/۹۲۶	-۰/۰۱۱	-۰/۰۱۴	۲/۱۶۰
۱۳۸۸	۲۶۳۹۸۸/۴۹	-۷۳۵۶۰/۵۸	-۰/۱۹۹	۰/۰۸۹	۰/۸۴۳	-۰/۰۲۳	-۰/۰۱۳	۲/۰۵۹
۱۳۸۹	۲۸۶۹۲۰/۹۲	-۵۰۸۹۹/۲۵	-۰/۱۴۸	۰/۰۲۲	۰/۸۸۲	۰/۰۱۷	-۰/۰۱۴	۱/۴۰۸
۱۳۹۰	۱۴۷۱۵۶/۸۸	-۴۳۸۵۲/۸۸	-۰/۲۹۸	۰/۰۸۹	۰/۷۶۷	۰/۰۳۵	-۰/۰۱۳	۱/۲۱۹
۱۳۹۱	۴۸۰۳۷۷/۷۴	-۳۵۰۱۰۰/۱۴	-۱/۰۸۲	۱/۱۷۲	۰/۲۸۳	-۰/۱۲۷	۰/۰۰۲	۱/۸۰۸
۱۳۹۲	۱۳۱۳۴۹/۵۱	۳۶۰۴۷۲/۳۱	۰/۵۱۹	۰/۲۷۰	۰/۶۰۵	-۰/۰۶۱	-۰/۰۱۰	۱/۹۲۳
۱۳۹۳	۲۷۷۸۸۴/۷۸	-۲۶۵۶۸/۷۸	-۰/۸۴۰	۰/۰۰۷	۰/۹۳۴	-۰/۰۱۰	-۰/۰۱۴	۲/۱۱۲
۱۳۹۴	۴۶۶۶۶۰/۱۸	-۲۹۵۳۰۴/۳۱	-۰/۶۰۶	۰/۳۶۷	۰/۵۴۷	-۰/۰۷۱	-۰/۰۰۹	۱/۸۹۱
تجمعی	۲۸۷۸۳۷/۷۸	-۶۲۰۵۰/۹۵	-۰/۴۵۰	۰/۲۰۳	۰/۶۵۳	-۰/۰۱۹	-۰/۰۰۱	۱/۸۸۴

نتایج آزمون فرضیه چهارم

در جدول شماره (۴) ملاحظه می‌شود در تمامی سال‌های مورد بررسی، چه به صورت مقطعی و چه به صورت تجمعی با توجه به سطح معناداری که مقدار آن بزرگتر از ۰/۰۵ می‌باشد؛ ملاحظه می‌شود که در سطح معناداری ۰/۰۵ آزمون مورد تأیید قرار نمی‌گیرد. بنابراین می‌توان گفت بین وجود حسابرسی داخلی در شرکت و دستکاری سود در فرضیه چهارم در سطح اطمینان ۹۵٪ رابطه معنی‌دار وجود ندارد.

جدول (۴). نتایج آزمون فرضیه چهارم با استفاده از داده‌های مقطعی و تجمعی

سال	β_0	β_1	آماره t	آماره F	سطح معناداری	ضریب همبستگی	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره دوربین واتسون
۱۳۸۷	۱۳۰۱۴۳/۲۱	۵۹۸۴۰/۷۸	۱/۰۶۶	۱/۱۳۶	۰/۲۹۰	۰/۱۲۵	۰/۰۰۲	۲/۱۹۱
۱۳۸۸	۱۳۱۱۹۸/۸۳	۱۲۸۷۵۰/۳۵	۰/۹۴۵	۰/۸۹۳	۰/۳۸۴	۰/۱۱۱	-۰/۰۰۱	۲/۰۸۰
۱۳۸۹	۱۳۱۵۰۳/۱۸	۱۸۸۸۹۳/۹۷	۱/۵۲۵	۲/۳۲۵	۰/۱۳۲	۰/۱۷۷	۰/۰۱۸	۱/۴۳۸
۱۳۹۰	۱۲۱۴۷۲/۲۳	۸۲۶۳۲/۲۸	۱/۱۴۷	۱/۳۱۶	۰/۲۲۵	۰/۱۳۴	۰/۰۰۴	۱/۲۲۴
۱۳۹۱	۸۶۸۷۳/۰۱	۱۷۷۸۱۲/۰۳	۰/۸۳۸	۰/۷۰۳	۰/۴۰۵	۰/۰۹۸	-۰/۰۰۴	۱/۷۴۳
۱۳۹۲	۶۸۸۱۰/۵۰	۲۹۹۸۸۴/۹۱	۰/۳۹۹	۰/۱۵۹	۰/۶۹۱	۰/۰۴۷	-۰/۰۱۲	۱/۹۸۷
۱۳۹۳	۱۳۶۰۵۹/۰۴	۱۲۶۴۱۵/۱۴	۰/۲۶۳	۰/۰۶۹	۰/۷۷۷	۰/۰۳۱	-۰/۰۱۴	۲/۱۰۷
۱۳۹۴	۱۶۳۳۱۵/۵۳	۱۱۴۶۲۱/۸۴	۰/۱۵۵	۰/۰۲۴	۰/۸۷۷	۰/۰۱۸	۰/۰۰۰	۱/۸۶۸
تجمعی	۱۲۶۶۶۸/۶۳	۱۴۴۵۸۸/۹۳	-۱/۱۴۳	۱/۳۰۷	۰/۲۵۳	۰/۰۴۸	۰/۰۰۱	۱/۸۹۲

مدل برازش شده بر روی داده‌ها برای پیش‌بینی کلیه اقلام تعهدی اختیاری با استفاده از تمامی

متغیرهای پژوهش

پس از بررسی نتایج فرضیه‌های پژوهش، با استفاده از رگرسیون تک متغیره خطی، یک مدل خطی برای پیش‌بینی کلیه اقلام تعهدی براساس الگوی زیر برآورد شده است:

$$ACCR = \beta_0 + \beta_1(AUDIT + INTAUDIT + BOD) + \beta_2(INST)$$

که در این رابطه داریم؛ **AUDIT**: کیفیت مؤسسه حسابرسی؛ **INTAUDIT**: وجود حسابرس داخلی؛

BOD: حضور اعضای مستقل هیئت مدیره (در مجموع سه متغیر فوق تحت عنوان متغیر حاکمیت شرکتی

در مدل آمده است)؛ **INST**: سرمایه‌گذاری نهادی.

همانطور که در جدول (۵) ملاحظه می‌شود سطح معناداری (۰/۰۰۰) که مقدار آن کمتر از ۰/۰۱ می‌باشد که نتایج نشان می‌دهد در سطح معناداری ۰/۰۱ آزمون مورد تأیید قرار می‌گیرد. بدین معنا که بین دستکاری سود و متغیرهای مدل رابطه خطی معنی‌دار وجود دارد. در ضمن ضریب تعیین تعدیل شده بیانگر این است که ۰/۰۶۷٪ تغییرات دستکاری سود به وسیله متغیرهای ساختار مالکیت و حاکمیت شرکتی پژوهش بیان شده است.

جدول (۵). نتایج مدل برازش شده برای پیش‌بینی ارقام تعهدی بر اساس کلیه متغیرها

سال	β_0	β_1	β_2	آماره F	سطح معناداری	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره دوربین واتسون
۱۳۸۷	-۲۷۰۱/۳۳	-۳۷۶۸۵/۴۷	-۶۱۳۹۴/۰۱	۲/۷۴۸	۰/۰۵۰**	۰/۰۷۰	۲/۰۸۳
۱۳۸۸	-۴۱۳۷۲/۴۲	۹۷۹۸۹/۹۹	-۱۰۹۹۷۶/۷۸	۱/۵۴۲	۰/۲۱۲	۰/۰۲۳	۲/۱۰۹
۱۳۸۹	-۱۶۹۹۸۲/۱۳	-۱۹۵۳۱۲/۴۷	-۱۵۰۳۶۷/۷۸	۳/۵۳۳	۰/۰۱۹**	۰/۰۹۵	۱/۵۸۲
۱۳۹۰	-۱۰۶۳۳۲/۸۵	-۱۰۲۷۱۹/۱۹	-۵۴۰۰۲/۶۰۱	۴/۱۹۸	۰/۰۰۹***	۰/۱۱۶	۱/۵۵۲
۱۳۹۱	-۲۴۴۵۶۹/۴۶	-۲۴۲۰۴۴/۶۵	-۲۴۷۷۵۹/۹۸	۳/۴۸۴	۰/۰۲۰**	۰/۰۹۳	۱/۶۴۲
۱۳۹۲	-۴۷۳۲۸۴/۹۸	۱۸۹۳۷۰/۴۹	۲۸۰۱۲/۹۹	۱/۳۲۲	۰/۲۷۴	۰/۰۱۳	۲/۰۰۲
۱۳۹۳	-۲۴۶۲۴۱/۷۷	۱۶۰۸۹۸/۷۰	-۴۳۴۸۳/۳۳	۱/۹۷۶	۰/۱۲۶	۰/۰۳۹	۲/۱۵۵
۱۳۹۴	-۱۳۲۳۶۹/۷۳	۲۴۵۸۸۴/۹۴	-۴۷۹۸۸۳/۸۷	۱/۸۸۵	۰/۱۴۰	۰/۰۳۵	۱/۸۴۹
تجمعی	-۱۵۱۴۴۴/۸۰	-۱۴۱۹۶۰/۳۴	-۸۵۵۱۰/۱۴	۱۵/۰۵۹	۰/۰۰۰***	۰/۰۶۷	۱/۹۰۴

*آزمون در سطح ۱۰٪، **آزمون در سطح ۵٪، ***آزمون در سطح ۱٪ معنادار می‌باشد.

مدل برازش شده بر روی داده‌ها برای پیش‌بینی کلیه ارقام تعهدی با استفاده از متغیرهای مؤثر

پژوهش

پس از بررسی نتایج فرضیه‌ها و مشخص شدن متغیرهای معنی‌دار با متغیر وابسته با استفاده از رگرسیون خطی تک متغیره، یک مدل خطی برای پیش‌بینی کلیه ارقام تعهدی اختیاری براساس متغیرهای مؤثر پژوهش بر روی داده‌های تجمعی برازش داده شده است:

$$ACCR = \beta_0 + \beta_1 (AUDIT) + \beta_2 (INST)$$

همانطور که در جدول (۶) با توجه به سطح معناداری آزمون (۰/۰۰۰) که مقدار آن کمتر از ۰/۰۱ می‌باشد ملاحظه می‌شود که در سطح معناداری ۰/۰۱ آزمون مورد تأیید قرار می‌گیرد. و این بدان معناست که بین دستکاری سود، متغیرهای مالکیت سرمایه گذاران نهادی و کیفیت موسسه حسابرسی در سطح اطمینان ۹۹٪ رابطه خطی معنی‌دار وجود دارد. در ضمن ضریب تعیین تعدیل شده بیانگر این است که ۰/۰۵۴ تغییرات دستکاری سود به وسیله متغیرهای پژوهش بیان شده است.

جدول (۶). نتایج مدل برازش شده برای پیش‌بینی ارقام تعهدی بر اساس متغیرهای مؤثر

سال	β_0	β_1	β_2	آماره F	سطح معناداری	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره دوربین واتسون
۱۳۸۷	۱۹۵۱۹۴/۲۵	-۷۱۵۳۴/۹۸	-۱۳۲۱۹۱/۲۶	۲/۸۳۰	۰/۰۴۵**	۰/۰۷۳	۲/۳۱۶
۱۳۸۸	۲۱۸۰۲۱/۵۴	۲۱۵۱۲۴/۱۳	-۲۰۱۸۱۲/۵۱	۱/۸۶۷	۰/۱۴۴	۰/۰۳۶	۲/۱۷۸
۱۳۸۹	۱۷۱۴۸۸/۲۹	-۲۴۵۷۱۳/۰۶	-۱۳۹۹۱۲/۲۴	۳/۰۰۹	۰/۰۳۶**	۰/۰۷۶	۱/۶۱۶

۱۳۹۰	۱۵۴۶۶۱/۱۱	-۱۴۹۹۲۷/۴۱	-۶۷۸۹۹/۷۶	۴/۰۲۶	۰/۰۱۱**	۰/۱۱۱	۱/۳۱۵
۱۳۹۱	۱۷۰۵۵۶/۶۷	-۳۶۲۵۵۸/۷۸	-۱۷۹۸۳/۶۸	۴/۸۴۲	۰/۰۰۴**	۰/۱۳۶	۱/۸۳۸
۱۳۹۲	-۸۸۷۰۲/۴۲	۱۰۴۰۵۱/۱۹	-۳۸۴۵۳۶/۴۸	۰/۹۶	۰/۴۱۷	-۰/۰۰۲	۲/۰۷۱
۱۳۹۳	۱۴۰۱۸۲/۱۰	۱۶۴۰۴۸/۶۷	-۲۹۵۰۴/۷۱	۱/۴۸۱	۰/۲۲۷	۰/۰۱۹	۲/۲۱۰
۱۳۹۴	۳۷۴۷۰۳/۷۹	۲۹۹۱۵۴/۳۳	-۴۹۰۰۰/۱۸	۱/۵۹۶	۰/۱۹۸	۰/۰۲۴	۱/۹۵۷
تجمعی	۱۶۲۰۱۹/۹۰	-۲۰۲۴۵۲/۱۸	-۱۰۱۴۵۰/۲۱	۱۲/۱۸۴	۰/۰۰۰***	۰/۰۵۴	۱/۹۹۲

*آزمون در سطح ۱۰٪، **آزمون در سطح ۵٪ و ***آزمون در سطح ۱٪ معنادار می‌باشد

بحث و نتیجه گیری

در پژوهش حاضر رابطه بین حاکمیت شرکتی و مالکیت سرمایه گذاران نهادی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار در بازه زمانی ۱۳۸۷-۱۳۹۴ مورد بررسی قرار گرفت. نتایج فرضیه اول نشان داد بین مالکیت بیش از ۴۵٪ سرمایه گذاران نهادی و دستکاری سود رابطه منفی و معناداری برقرار است. سرمایه گذاران نهادی از فرصت، منابع و توانایی در نظارت، نظم دهی و اثر بخشی بر مدیران برخوردارند. به عبارتی، هرچه درصد تملک سهام توسط سرمایه گذاران نهادی از سهام شرکت بیشتر شود میزان دستکاری سود از سوی مدیریت کاهش پیدا می کند. این نتایج همسو با یافته های بائو و لولین و مغایر با نتایج یانگ و همکاران می باشد. در مورد فرضیه دوم نیز نتایج حاکی از رابطه منفی و معنادار بین کیفیت حسابرسی و دستکاری سود بود. یعنی، با افزایش کیفیت حسابرسی (اندازه موسسه حسابرسی) دستکاری سود توسط مدیریت شرکت کاهش می یابد. موسسه حسابرسی بزرگ برای اعتبار بخشی به صورت های مالی صاحبکار نسبت به سایر موسسه های حسابرسی تلاش بیشتری می کنند و حسابرسی با کیفیت تری را ارائه می کنند. در نتیجه امکان دستکاری سود توسط مدیریت را به حداقل می رسانند. که این نتایج همسو با پژوهش های داگلاس و همکاران و حساس یگانه و همکاران و مغایر با نتایج توپساموت و جیکنکیت و نونهال نهر و همکاران می باشد. با توجه به تجزیه و تحلیل فرضیه سوم مشاهده شد که هیچ گونه رابطه معناداری بین استقلال هیئت مدیره و دستکاری سود برقرار نیست. به عبارتی، وجود و افزایش تعداد اعضای غیرموظف هیئت مدیره نتوانسته است در کاهش دستکاری سود کارایی لازم را داشته باشد. که این می تواند نشان از عدم تخصص و دانش مالی مدیران غیرموظف در زمینه شناسایی رفتارهای فرصت طلبانه مدیران در شرکت های ایرانی باشد. این نتیجه مطابق با نتایج یانگ و همکاران و محمودزاده باغبانی و پور غفار دستجردی و مغایر با نتایج دو و همکاران می باشد. نتایج فرضیه چهارم نیز نشان داد که بین وجود حسابرسی داخلی و دستکاری سود رابطه معناداری برقرار نیست. عموماً در شرکت های ایرانی مسئولیت های حسابرسی داخلی محدود به سندرسی و مطابقت اسناد است؛ که این نتیجه نشان می دهد عملکرد حسابرسی داخلی به مفهومی که موجب اطمینان بخشی گزارشگری مالی و مدیریتی شود، و در جلوگیری از دستکاری سود توسط مدیریت موثر باشد، نبوده است. نتیجه بدست آمده با یافته های گارسیا و همکاران و دهدار و مژده مطابقت ندارد.

با توجه به نتایج پژوهش، پیشنهاد می شود سرمایه گذاران برای انتخاب سرمایه گذاری خود به امکان دستکاری سود توسط مدیریت در شرکت ها توجه کرده و سرمایه گذاری خود را به سمت و سوی شرکت هایی که تملک سهام توسط سرمایه گذاران نهادی و کیفیت حسابرسی صورت های مالی در آن ها بالا باشد سوق دهند. همچنین توصیه می شود جهت رسیدن به هدف کاهش زمینه های رخدادهای تحریف هایی در عملکرد و گزارشگری مالی شرکت ها به خصوص دستکاری سود، به حرفه حسابرسی داخلی به طور کلی در تمام شرکت ها مخصوصاً در شرکت های بورسی اهمیت بیشتری داده شود. از طرفی، جهت تجزیه و تحلیل و ارزیابی بهتر اطلاعات به منظور شناسایی زمینه رفتارهای فرصت طلبانه مدیران جهت دستکاری سود، پیشنهاد می شود که از مدیران غیرموظف با دانش و تجربه بالا در هیئت مدیره بهره گرفته شود.

فهرست منابع

۱. حساس یگانه، یحیی (۱۳۹۵). "تأثیر سازو کارهای حاکمیت شرکتی بر کیفیت حسابرسی و مدیریت سود واقعی". **مجله پژوهش های تجربی حسابداری**، سال پنجم، شماره ۲۰، صص ۲۳-۴۵.
۲. حساس یگانه، یحیی، صدیقی، روح اله و حسن زاده، فاطمه (۱۳۹۶). "رابطه بین کیفیت حسابرسی مستقل و کمیته حسابرسی با مدیریت سود و مدیریت جریان نقدی". **مجله دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت**، سال ششم، شماره ۲۲، صص ۱۳-۲۴.
۳. خواجوی، شکراله و ابراهیمی میمند، مهدی (۱۳۹۴). "رابطه بین کیفیت حسابرسی و مدیریت سود با هدف دستیابی به آستانه های سود". **مجله دانش حسابداری**، سال ششم، شماره ۲۲، صص ۲۹-۵۶.
۴. دهدار، فرهاد و مؤده، محمد (۱۳۹۵). "تأثیر کمیته حسابرسی و کیفیت حسابرسی بر جلوگیری مدیریت سود". **فصلنامه پژوهش های جدید در مدیریت و حسابداری**، سال سوم، دوره ۱۶، صص ۱-۱۱.
۵. عبدلی، محمدرضا و نادعلی، علی اکبر (۱۳۹۴). "بررسی تاثیر وجود حسابرس داخلی بر کاهش رخدادهای تحریف های مالی و قانونی و مالیاتی در شرکت ها". **فصلنامه دانش حسابرسی**، سال پانزدهم، شماره ۶۱، صص ۱۷۷-۱۹۲.
۶. محمودزاده باغبانی، سعید و پورغفار دستجردی، جواد (۱۳۹۳). "تأثیر ساختار هیئت مدیره بر مدیریت سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". **فصلنامه سیاست های مالی و اقتصادی**، سال دوم، شماره ۵، صص ۱۰۵-۱۲۰.
۷. نمازی، محمد، بایزیدی، انور و جبارزاده کنگرلویی (۱۳۹۰). "بررسی رابطه بین کیفیت حسابرسی و مدیریت سود شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". **مجله تحقیقات حسابداری و حسابرسی**، انجمن حسابداری ایران، سال سوم، شماره نهم، صص ۴-۲۱.

۸. نونهال نهر، علی اکبر، علی نژاد ساروکلانی، مهدی و خضری، پریسا (۱۳۹۲). "ارزیابی تأثیر کیفیت حسابرسی بر مدیریت سود در شرکت های تازه پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". **مجله دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت**، سال ۲، شماره ۷، صص ۱۰۳-۱۱۴.
9. Bao, S.R., Lewellyn, K.B. (2017). "Ownership structure and earnings management in emerging markets—An institutionalized agency perspective". **International Business Review**, 26(5), 828-838.
 10. Byrd, J. and K. Hickman (1992). "Do outside directors monitor managers? Evidence from tender offer bids". **Journal of Financial Economics**, 32, 195-210.
 11. Chen, G., Firth, M., Gao, D., & Rui, O. (2006). "Ownership structure, corporate governance, and fraud: evidence from China". **Journal of Corporate Finance**, 12, 424-448.
 12. Chen, K.; Lin L. K. & Zhou, J. (2005). "Audit Quality and Earnings Management for Taiwan IPO Firms". **Managerial Accounting Journal**, 20(1), 86-104.
 13. Davidson, R.A., & Neu, D.(1993). "A note on the association between audit firm size and audit quality". **Contemporary accounting research**, 9, 479-488.
 14. DeAngelo, L. E. (1981). "Auditor size and audit quality". **Journal of Accounting and Economics**, 3, 183-99.
 15. Dechow, P. and R. G. Sloan and A. Sweeney. (1995). "Detecting Earnings Management". **the Accounting Review**, 70, 193-225.
 16. DeGeorge, F., J. Patel and R. Zeckhauser (1999). Earnings Management to exceed thresholds. **Journal of Business**, 72, 1-33.
 17. Douglas. Nanka. Bruse .(2009)". Corporate governance and multi dimensional of performance, **doctoral thesis, barselona university**.
 18. Du, X., Jian, w., Lai, Sh. (2017). "Do Foreign Directors Mitigate Earnings Management? Evidence From China". **The International Journal of Accounting**, 52(2), 142-177.
 19. Fama, E. and M. Jensen. (1983). "Separation of ownership and control". **Journal of Laws and Economics**, 26, 301-325.
 20. Francis, J., P. Laford, P. Olsson, K. Schipper, (2005). "The market pricing of accruals quality". **Journal of Accounting and Economics**, 39, 259-327.
 21. Garcia, L.S., Ruiz Barbadillo, E., Perez, M. (2012). "Audit Committee and internal audit and the quality of earning: empirical evidence from Spanish Companies". **Journal Manga Gove**, 16, 305-331.
 22. Garcia-Meca, E. & Sánchez-Ballesta, J. P. (2009). "Corporate Governance and Earnings Management: A Meta-Analysis". **Corporate Governance: An International Review**, 17(5), 594-610.
 23. Gaspar, J., M. Massa, P. Matso, (2005). "Shareholder Investment Horizons and the Market for Corporate Control". **Journal of Financial and Economics**, 76, 135-165.
 24. Keil, G. & Nicholson, G.(2003). "Board composition and corporate performance: how the Australian experience informs contrasting theories of corporate governance". **corporate Governance**, 11(3):189-205.
 25. Klein, A. (2002). "Audit Committee, Board of Director Characteristics, and Earnings Management". **Journal of Accounting and Economics**, 33, 375-401.

26. Lim, R. (2011). "Are Corporate Governance Attributes Associated with Accounting Conservatism?". **Journal of Accounting & Finance**, 51, 1007-1030.
27. Liu, Y. (2006). "Does Institutional Investors Composition Influence Managerial Myopia? The Case of Accounting Restatements". **Working Paper, University of Oregon**.
28. McNichols, M.F. (2000). "Research design issues in earnings management studies". **Journal of Accounting and Public Policy**, 19, 313-345.
29. Miko N. , H. Kamardin. (2015). "Impact of Audit Committee and Audit Quality on Preventing Earnings Management in the Pre - and Post- Nigerian Corporate Governance code 2011". **Procedia - Social and Behavioral Sciences**, 172, 651-657.
30. Peasnell, P., Pope, P and Young, S.(2000). "Board monitoring and earnings management: Do outside directors influence abnormal accruals?". **working paper, Lancaster University**.
31. Pergola, T. (2008). "Management Entrenchment, Corporate Governance, and Earnings Quality". Unpublished Ph.D Dissertation, Nova Southwestern University, **School of Business and Entrepreneurship, UMI Number: 3217980**.
32. Prawitt, D., Smith, J., & Wood, D(2009). "Internal audit quality and earnings management". **The Accounting Review**, 84(4), 1255-1280.
33. Rezaee Z. (1996). "Improving the Quality of Internal Audit Functions through Total Quality Management". **Managerial Auditing Journal**, MCB University Press, 11(1), 30-34.
34. Teoh, S., T. Wong, G. Rao, (1998). "Are Accruals During Initial Public Offerings Opportunistic?". **Review of Accounting Studies**, 3, 175-208.
35. Thoosamut, W. and Jaikengkit, A. (2009). "Audit committee characteristics, audit firm size and quarterly earnings management in Thailand". **Oxford Journal**, 8(1), 3-12.
36. Willenborg, M. (1999). "Empirical analysis of the economic demand for auditing in the initial public offering market". **Journal of Accounting Research**, 37, 225-238.
37. Yang, W. S., Chun, L. S. & Ramadili, S. M. (2009). "The Effect of Board Structure and Institutional Ownership Structure on Earnings Management". **Journal of Economics and Management**, 3(2), 332-353.

Investigating the Factors Affecting Unmanaged Profit by Management

Abdolkarim Moghaddam¹ (PhD)

Associate professor of Accounting Payame Noor University, Iran

Ehsan Ghadrđan²©

Instructor of Accounting Payame Noor University, Iran

(Received: 30 January 2018; Accepted: 1 May 2018)

The purpose of this study was to investigate the effect of ownership structure factors and some of the mechanisms of corporate governance on the manipulation of listed companies in Tehran Stock Exchange. To test the hypotheses of the research, regression analysis and correlation test have been used. For this research, 74 companies that have been admitted to the Stock Exchange for the period of eight years from 1387 to 1394 have been used in two cross-sectional and cumulative formats. The results of this research show that when the percentage of institutional investors' ownership in companies exceeds 45%, manipulation is reduced by management. In addition, the research findings indicate that there is a negative and significant relationship between audit quality and profit manipulation. Also, the findings of this research show that there is no significant relationship between the existence of non-executive directors in the composition of the board of directors and the existence of internal auditors and manipulation by management.

Keywords: Profit Manipulation, Corporate Governance, Ownership Structure.

¹ a_moghad@pnu.ac.ir

² e.gh.pnu@gmail.com © (Corresponding Author)